

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 232/2017-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 4. apríla 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Lajosa Mészárosa predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED]
[REDACTED], vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Krajského súdu v Trnave č. k. 20 Sa 26/2016-13 z 31. januára 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. marca 2017 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 20 Sa 26/2016-13 z 31. januára 2017 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľovi bolo uznesením vyšetrovateľa Národnej kriminálnej agentúry, Národnej protizločineckej jednotky, expozitúry Bratislava (ďalej len „vyšetrovateľ Policajného zboru“) ČVS: PPZ-483/NKA-PZ-BA-2014 z 10. septembra 2014 podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku vznesené obvinenie pre prečin falšovania a pozmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate, úradnej uzávery, úradného znaku a úradnej značky podľa § 352 ods. 1 Trestného zákona v jednočinnom súbehu s pokračovacím zločinom úverového podvodu sčasti dokonaného, sčasti v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 a § 222 ods. 1 a 3 písm. a) Trestného zákona.

Dňa 16. januára 2015 bolo sťažovateľovi uznesením vyšetrovateľa Policajného zboru ČVS: PPZ-807/NKA-PZ-BA-2013 podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku vznesené obvinenie pre obzvlášť závažný zločin vydieračského únosu v štádiu prípravy podľa § 13 ods. 1 a § 186 ods. 1, 2 písm. c) a ods. 4 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 139 písm. a) Trestného zákona.

Vyšetrovateľ Policajného zboru uznesením ČVS: PPZ-483/NKA-PZ-BA-2014 z 21. januára 2015 podľa § 21 ods. 3 Trestného poriadku s poukazom na § 18 ods. 1 Trestného poriadku rozhodol o spojení už uvedených trestných vecí na spoločné konanie.

Dňa 28. septembra 2016 sťažovateľ doručil krajskému súdu žalobu „*pre uplatnenie práva na súdnu ochranu ohrozených a porušených práv a na preskúmanie postupu a zákonnosti rozhodnutí štátneho orgánu (Okresného súdu Trnava)*“.

Sťažovateľ uvádza, že krajský súd podanú žalobu pôvodne nezaregistroval, len ju založil do spisu vedeného Okresným súdom Trnava (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 30 T 126/2015. Okresný súd predmetnú žalobu opätovne predložil krajskému súdu, ktorý ju 31. októbra 2016 „*zaregistroval*“ a začal správne konanie.

Dňa 31. januára 2017 krajský súd napadnutým uznesením (sťažovateľovi doručeným 6. februára 2017) správne konanie zastavil s tým, že proti jeho rozhodnutiu nie je prípustná sťažnosť. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ podal túto sťažnosť ústavnému súdu.

Sťažovateľ uvádza, že krajský súd konanie zastavil, pretože dospel k záveru, že predmet žaloby nepodlieha jeho preskúmvacej právomoci, a zároveň ju ani nepostúpil žiadnemu orgánu, ktorý by mal právomoc sa ňou zaoberať.

Sťažovateľ namieta, že takýto postup krajského súdu je v rozpore s § 9 a § 10 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, § 2 ods. 1 písm. c) a ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, nálezom ústavného súdu „*sp. zn. II. ÚS 50/2001 z 11. októbra 2001*“, čl. 2 ods. 2, čl. 12 ods. 1 a 4, čl. 46 ods. 1 a 2, čl. 142 ods. 1, čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy a čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Sťažovateľ porušenie označených práv podľa ústavy odôvodňuje tým, že krajský súd konanie zastavil bez toho, aby žalobou napadnuté rozhodnutia okresného súdu a konania, ktoré ich vydaniu predchádzali, preskúmal. Zároveň krajský súd sťažovateľovi neumožnil podať proti jeho rozhodnutiu sťažnosť a ani vec nepostúpil inému orgánu, ktorý by bol kompetentný sa predmetnou vecou zaoberať, čím mu zmaril „*právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne...*“. Zároveň mu spôsobil ujmu na jeho právach. Takéto porušenie práv sťažovateľa je podľa jeho názoru z ústavnoprávneho hľadiska neospravedliteľné a netolerovateľné. Sťažovateľ zásah do svojich základných práv považuje za mimoriadne intenzívny aj preto, že trestné konanie, ktoré je proti nemu vedené okresným súdom pod sp. zn. 30 T 126/2015, dosiaľ nie je právoplatne skončené.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vydal tento nález:

„1.) Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje uznesenie sp. zn.: 20Sa/26/2016 vydané Krajským súdom v Trnave dňa 31. januára 2017, nakoľko zastavením správneho konania súdu, nezaobieraním sa v žalobe namietanými porušeniami základných práv a slobôd a nepostúpením žaloby inému orgánu Slovenskej republiky, ktorý by bol podľa názoru Krajského súdu v Trnave kompetentný preskúmvavať žalobou namietané rozhodnutia a úkony Okresného súdu Trnava v trestnom konaní sp. zn. 30 T/126/2015, zabránil tým Krajský súd v Trnave sťažovateľovi domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho

práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne SR, čím mu zároveň spôsobil ujmu na právach pre uplatňovanie svojich základných práv a slobôd.

2.) Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje krajskému súdu v Trnave, aby tento vo veci konal, resp. aby Krajský súd v Trnave preskúmal a rozhodol o žalobou... namietaných rozhodnutiach a úkonoch týkajúcich sa základných práv a slobôd, ktoré boli vydané a vykonané Okresným súdom Trnava v trestnom konaní vedenom proti sťažovateľovi.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy musí obsahovať všeobecné náležitosti uvedené v § 20 zákona o ústavnom súde, ako aj osobitné náležitosti uvedené v § 50 zákona o ústavnom súde v spojení s požiadavkami na návrh na rozhodnutie (petit) vyplývajúcimi z § 56 zákona o ústavnom súde. Ústavný súd preto môže prijať na ďalšie konanie len taký návrh na začatie konania, ktorý obsahuje všetky náležitosti predpísané zákonom o ústavnom súde.

Podľa § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje vo viazanosti petitom, teda tou časťou sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí rozsah predmetu konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na to môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorého označil za porušovateľa svojich práv (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05, IV. ÚS 287/2011).

Ústavný súd po posúdení obsahu sťažnosti zistil, že sťažnosť sťažovateľa v predloženom znení síce neobsahuje zrozumiteľne formulovaný petit, no z jeho obsahu možno ustáliť, že namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením krajského súdu č. k. 20 Sa 26/2016-13 z 31. januára 2017. K porušeniu označeného práva malo podľa sťažovateľa dôjsť tým, že krajský súd bez toho, aby preskúmal v žalobe sťažovateľom napadnuté rozhodnutia, konanie zastavil.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto základnému právu zodpovedá povinnosť

súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01, III. ÚS 362/04), ako aj zabezpečiť konkrétne procesné garancie v súdnom konaní.

Ústavný súd vo svojej judikatúre už viackrát zdôraznil, že vo veciach, ktoré patria do právomoci všeobecných súdov, nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, IV. ÚS 339/2013). Ústavný súd je oprávnený preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. V zásade preto nie je oprávnený posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a aplikácii právnych predpisov v konkrétnom prípade viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (III. ÚS 78/07, IV. ÚS 27/2010).

Ústavný súd pri uplatňovaní právomoci nezávislého súdneho orgánu ústavnosti (čl. 124 ústavy) nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 13/01, II. ÚS 193/2010). Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd pristúpil k preskúmaniu napadnutého uznesenia krajského súdu.

Krajský súd napadnutým uznesením konanie zastavil a žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva, že sťažovateľ návrhom z 24. septembra 2016 žiadal o preskúmanie rozhodnutí:

- sp. zn. 0 Tp 101/2015 z 11. septembra 2015, ktorým okresný súd rozhodol o návrhu Okresnej prokuratúry Trnava o predĺžení lehoty väzby,

- sp. zn. 3 Tpo 69/2015 z 22. septembra 2015, ktorým krajský súd rozhodol o sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 0 Tp 101/2015 z 11. septembra 2015,

- č. Spr 2517/16 z 15. augusta 2016, ktorým okresný súd rozhodoval o sťažnosti sťažovateľa, a

- č. k. 30 T 126/2015-2027 zo 7. septembra 2016, ktorým okresný súd zamietol žiadosť sťažovateľa o jeho prepustenie z väzby na slobodu.

Krajský súd svoje rozhodnutie odôvodnil takto: «2. Podľa § 2 zákona č. 162/2015 Z. z. *Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“)*...

3. Podľa § 3 ods. 1 písm. a), b), c), d), e) SSP...

4. Podľa § 4 SSP...

5. Podľa § 6 ods. 1 SSP, *správne súdy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.*

6. Podľa § 177 ods. 1 SSP, *správnou žalobou sa žalobca môže domáhať ochrany svojich subjektívnych práv proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy alebo opatreniu orgánu verejnej správy.*

7. Podľa § 1 zákona č. 301/2005 Z. z. *Trestného poriadku, Trestný poriadok upravuje postup orgánov činných v trestnom konaní a súdov tak, aby trestné činy boli náležite zistené a ich páchatelia podľa zákona spravodlivo potrestaní, pričom treba rešpektovať základné práva a slobody fyzických osôb a právnických osôb.*

8. Podľa § 10 ods. 15 zákona č. 301/2005 Z. z. *Trestného poriadku...*

9. Podľa § 18 ods. 1 SSP, ak správny súd zistí, že vec nepatrí do právomoci súdov, konanie zastaví; ak možno zistiť iný orgán, do ktorého právomoci vec patrí, správny súd mu vec po zastavení konania uznesením postúpi.

10. Z obsahu žaloby je nesporné, že žalobca sa ňou domáha preskúmania rozhodnutí žalovaného č. 0 Tp/101/2015 zo dňa 11. 09. 2015, ktorým Okresný súd Trnava rozhodol o návrhu Okresnej prokuratúry Trnava o predĺžení lehoty väzby, č. 3 Tpo/69/2015 zo dňa 22. 09. 2015, ktorým rozhodol Krajský súd v Trnave o sťažnosti žalobcu voči uzneseniu č. k. 0 Tp/101/2015 zo dňa 11. 09. 2015, Spr 2517/16 zo dňa 15. 08. 2016, ktorým Okresný súd Trnava rozhodoval o sťažnosti žalobcu a č. 30 T/126/2015-2027 zo dňa 07. 09. 2016, ktorým Okresný súd Trnava zamietol žiadosť žalobcu o jeho prepustenie z výkonu väzby. Žalobca v žalobe žaluje Okresný súd Trnava, pred ktorým je vedené trestné konanie proti žalobcovi ako obžalovanému. Zo žaloby je nesporné, že žalobca sa domáha prieskumu trestného konania, ktoré sa ako také spravuje ustanoveniami Trestného poriadku, preto i vady v jeho procesnom postupe je možné preskúmať iba podľa Trestného poriadku a nie v správnom súdnictve, teda v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia. Ak sa žalobca domnieval, že zo strany Okresného súdu Trnava, resp. zo strany predsedu trestnoprávneho senátu, sa konalo nezákonne, mal využiť prostriedky nápravy obsiahnuté v trestno-právnych predpisoch, nie podávať žalobu na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia, pretože takéto rozhodnutia nepodliehajú preskúmvacej právomoci správnych súdov podľa ustanovení SSP. Vzhľadom k tomu, že všetky rozhodnutia, resp. úkony, ktoré žalobca vo svojej žalobe žiada preskúmať, boli vykonávané podľa Trestného poriadku, súd s poukazom na vyššie citované ustanovenie § 18 ods. 1 SSP konanie vo veci zastavil.

11. V správnom súdnictve je právo na prístup správneho súdu vymedzené princípom generálnej klauzuly s negatívnou enumeráciou, z ktorého vyplýva, že správne súdy v zásade preskúmvajú všetky rozhodnutia orgánov verejnej správy, okrem tých, ktoré zákon výslovne z prieskumu vylučuje. Uvedené ustanovenie je súčasne dôležitou interpretačnou pomôckou, pretože výnimky z aplikácie ústavy, i keď sú ustanovené zákonom, nie je možné vykladať extenzívne, ale reštriktívne. Konanie podľa ustanovení SSP, je konaním so zákonom limitovaným predmetom (preskúmvava sa v ňom vždy rozhodnutie a postup orgánu verejnej správy) a pretože žalobca označil ako napadnuté rozhodnutia, rozhodnutia a úkony vydané v rámci trestného konania, ktoré sa týkajú vedenia trestného konania,

nie je splnená podmienka, aby konanie malo spôsobilý predmet zodpovedajúci zákonnej úprave.

12. Na základe vyššie uvedeného tunajší správny súd dospel k záveru, že v danom prípade neboli splnené podmienky na konanie o správnej žalobe žalobcu z dôvodu, že napadnuté rozhodnutia a úkony sa týkajú vedenia trestného konania a tieto nepodliehajú preskúvacej právomoci správnych súdov.

13. Nedostatok právomoci správneho súdu je nedostatok procesnej podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť. Preto súd postupoval podľa ust. § 18 ods. 1 SSP a konanie o preskúmaní napadnutých rozhodnutí zastavil...»

Ako z už uvedeného vyplýva, sťažovateľ sa žalobou podanou krajskému súdu domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutí vydaných v trestnom konaní. Krajský súd však konanie o preskúmanie napadnutých rozhodnutí zastavil z dôvodu nedostatku svojej právomoci na ich preskúmanie.

Ústavný súd sa stotožňuje s názorom krajského súdu, že preskúmanie rozhodnutí vydaných v trestnom konaní nepatrí do právomoci správnych súdov, a preto ak sa sťažovateľ domnieval, že zo strany okresného súdu, resp. zo strany predsedu trestnoprávneho senátu okresného súdu, sa konalo nezákonne, mal využiť prostriedky nápravy obsiahnuté v trestno-právnych predpisoch. Trestný poriadok upravuje dostatok právnych prostriedkov, prostredníctvom ktorých sa obvinený môže domôcť preskúmania rozhodnutí vydaných v trestnom konaní či už v riadnom, alebo mimoriadnom opravnom konaní.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že krajský súd v konaní vedenom pod sp. zn. 20 Sa 26/2016 postupoval v medziach svojej právomoci a ústavne akceptovateľným spôsobom vysvetlil, prečo bolo potrebné konanie zastaviť. Jeho úvahy a závery sú logické, rešpektujú zmysel a účel príslušných ustanovení zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok, a preto ich možno aj z ústavného hľadiska považovať za udržateľné a právne akceptovateľné.

Jedným z dôvodov, pre ktoré môže ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietnuť sťažnosť sťažovateľa, je jej zjavná neopodstatnenosť. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Ústavný súd vo svojej judikatúre tiež vyslovil, že ak sťažovateľ namieta také porušenie základného práva alebo slobody, ktoré podľa okolností prípadu očividne nemohlo nastať, takúto sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (II. ÚS 70/99, IV. ÚS 456/2013).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľa, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením, odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Pretože ústavný súd sťažnosť odmietol, bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími jeho návrhmi obsiahnutými v petite sťažnosti.

Nad rámec ústavný súd poukazuje na to, že sťažovateľ síce hneď v úvode sťažnosti uvádza, že je zastúpený právnym zástupcom, ktorého označuje aj menom, nepriložil však splnomocnenie na jeho zastupovanie v konaní pred ústavným súdom, a teda nesplnil podmienku povinného právneho zastúpenia. Ústavný súd sa však z dôvodu hospodárnosti konania už otázkou odstránenia procesnej prekážky konania spočívajúcej v nedostatku kvalifikovaného právneho zastúpenia sťažovateľa nezaoberal, pretože dôvody, pre ktoré

rozhodol o odmietnutí sťažnosti, by neboli odstrániteľné ani prostredníctvom právneho zástupcu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. apríla 2017